

Kúria

ítélete

Az ügy száma: Bfv.I.141/2021/10.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes, a tanács elnöke

Dr. Szelényiné dr. Roszik Erzsébet, előadó bíró

Dr. Csák Zsolt, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2021. szeptember 28.

Az ügy tárgya: járművezetés ittas állapotban vétsége

Terhelt(ek): fk. Terhelt1 és társa

Elsőfok: Tatabányai Járásbíróság, 13.Bpk.323/2020/7., büntetővégzés,
2020. május 27.

Másodfok: -

Az indítvány előterjesztője: a Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség

Az indítvány iránya: fk. Terhelt1 I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a járművezetés ittas állapotban vétsége miatt fiatalkorú Terhelt1 és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség felülvizsgálati indítványát elbírálva, a Tatabányai Járásbíróság 13.Bpk.323/2020/7. számú büntetővégzését fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terheltre vonatkozó részében annyiban változtatja meg, hogy a fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetést mellőzi.

Egyebekben a támadott határozatot hatályában fenntartja.

Fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terhelt által a pénzbüntetés címén befizetett összeget a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori kamatával együtt az I. rendű terheltnek visszatéríteni rendeli.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] **I.** A Tatabányai Járásbíróság a 2020. május 24. napján kelt 13.Bpk.323/2020/7. számú büntetővégzésében fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terhelttel szemben ittas járművezetés vétsége [Btk. 236. § (1) bekezdés] miatt 80 napi tétel pénzbüntetést és 6 hónap közúti járművezetéstől eltiltást szabott ki. A pénzbüntetés napi tételének összegét 1.000 forintban állapította meg. Az így kiszabott 80.000 forint pénzbüntetés megfizetésére fiatalkorú Terhelt1 terhelt részére 10 havi részletfizetést engedélyezett azzal, hogy egy havi részlet összege 8.000 forint. Rendelkezett az elsőfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. Kötelezte az I. rendű terheltet a felmerült bűnügyi költség viselésére.

[2] A járásbíróság büntetővégzése fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terhelt vonatkozásában 2020. június 18. napján emelkedett jogerőre.

[3] Az elsőfokú ítélet ellen a Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség Fk.Bf.14/2021/2. szám alatt a Be. 649. § (2) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terhelt javára terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a kiszabott pénzbüntetés mellőzése érdekében.

[4] Indítványában hivatkozott arra, hogy az ügydöntő végzés személyi része I. rendű terhelt vonatkozásában nem tartalmaz adatot arra, hogy fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terhelt önálló keresettel, megfelelő jövedelemmel, vagy vagyonnal rendelkezik. A nyomozati iratok – környezettanulmány és a gyanúsítotti kihallgatásról készült jegyzőkönyv – szerint az I. rendű terhelt tanuló, a környezettanulmány készítésekor (2020. március 16.) érettségire, valamint tanulmányainak folytatására készült. Gyanúsítotti vallomása alapján kizárólag az állapítható meg, hogy egy kevés spórolt pénze van és megélhetését a szülei támogatják.

[5] A Btk. 113. §-a szerint fiatalkorúval szemben csak akkor van lehetőség pénzbüntetés kiszabására, ha önálló keresete, megfelelő jövedelme vagy vagyona van.

[6] Mindezek alapján fiatalkorú Terhelt1val szemben – a Btk. 113. §-ában írt feltételek hiányában – anyagi jogi szabály megsértésével került sor pénzbüntetés kiszabására.

[7] A fiatalkorú terhelt környezettanulmányból, iskolai jellemzéséből kitűnő kedvező személyi körülményeire, továbbá az alkoholos befolyásoltság igen enyhe fokára figyelemmel a Btk. 106. § (1) bekezdésében írt célok eléréséhez elégséges az I. rendű terhelttel szemben kiszabott közúti járművezetéstől eltiltás büntetés.

[8] A kifejtettekre figyelemmel a megyei főügyészség azt indítványozta, hogy a Kúria a Tatabányai Járásbíróság 13.Bpk.3232/2020/7. számú büntetővégzését fiatalkorú I. rendű terhelttel szemben a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján változtassa meg, és a pénzbüntetés kiszabására vonatkozó rendelkezést mellőze.

[9] A Legfőbb Ügyészség Fk.Bf.89/2021. számú átiratában a Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség felülvizsgálati indítványát – az abban írtaktól eltérő indokok alapján – fenntartotta.

[10] Álláspontja szerint a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontja szerint – figyelemmel a 648. § a) pontjában foglaltakra – a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálatnak van helye, mert a bíróság a Btk. más szabályainak megsértésével szabott ki törvénytörő büntetést.

[11] Kifejtette, hogy az I. rendű terhelt ügyét a járásbíróság a Be. C. Fejezetében meghatározott, tárgyalás mellőzésével folyó külön eljárásban, büntetővégzés hozatalával bírálta el. A büntetővégzés a Be. 739. § (2) bekezdése és a 449. § (2) bekezdése értelmében ügydöntő határozat, arra – a C. Fejezetben írt eltérésekkel – az ítéletre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

[12] A Be. 561. § (3) bekezdés b) pontja kimondja, hogy a bíróság ügydöntő határozatának indokolása – egyéb mellett – tartalmazza a vádlott személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket, valamint a c) pont szerint a bíróság által megállapított tényállást. Az idézett előírás a büntetővégzés vonatkozásában is érvényes azzal, hogy az indokolása – a Be. 741. § (4) bekezdésének eltérő rendelkezése szerint – a megállapított tényállást, a vádra és a büntetővégzés feltételeinek fennállására való utalást, valamint az alkalmazott jogszabályok megjelölését tartalmazza. Eszerint a büntetővégzés indokolása a büntetés kiszabásának indokairól nem kell számot adnia.

[13] A Legfőbb Ügyészség átiratában utalt arra is, hogy az alapügyben megállapított tényállás attól függetlenül irányadó, hogy a személyi körülményekre nézve megalapozatlan, kiegészítése vagy helyesbítése az iratok tartalma vagy felvett bizonyítás útján a felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség (Bfv.II.780/2016/4., BH 2010.324.). Így a felülvizsgálati

eljárásban nincs törvényes lehetőség arra, hogy megalapozottan állást lehessen foglalni abban a kérdésben, hogy az I. rendű terhelt vonatkozásában a pénzbüntetés Btk. 113. § (1) bekezdésében írt törvényi feltételei fennállnak-e, mert az ahhoz szükséges adatokat a tényállás nem tartalmazza.

[14] Kifejtette, hogy a Kúria következetes gyakorlata szerint anyagi jogi sérelem az is, ha a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás alapján büntetőjogi főkérdésben – jelen ügyben abban, hogy a kiszabott büntetés törvényes-e – nem lehet dönteni.

[15] Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a Tatabányai Járásbíróság 13.Bpk.323/2020/7. számú büntetővégzését fiatakorú Terhelt I. rendű terhelt tekintetében a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja alapján helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

[16] **II. A felülvizsgálati indítvány az alábbiak szerint alapos.**

[17] A büntetőeljárásról szóló 2017. XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 648. § a) pontja értelmében felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt is helye van.

[18] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat és ba) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a Btk. más szabályainak megsértésével szabott ki törvénytől eltérő büntetést.

[19] A Be. 651. § (2) bekezdés a) pontja alapján a terhelt javára az ügyészség is terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt.

[20] A Be. 652. § (4) bekezdése értelmében a terhelt javára szóló felülvizsgálati indítvány nincs határidőhöz kötve.

[21] A Be. 659. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok eltérő értékelésének, eltérő következtetés levonásának, bizonyításnak, illetve ilyen célból az ítélet hatályon kívül helyezésének nincs helye.

[22] A felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni [Be. 659. § (2) bekezdés].

[23] A Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van, és a felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el.

[24] A jelen ügyben megállapítható, hogy fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terhelttel szemben a Tatabányai Járási Ügyészség Közl.421/2020/7. számon nyújtott be vádiratot a Btk. 236. § (1) bekezdésébe ütköző ittas állapotban elkövetett járművezetés vétsége miatt.

[25] A járási ügyészség indítványozta, hogy a járásbíróság a Be. 740. § (1) bekezdése alapján tárgyalás mellőzésével a büntetővégzésben fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terhelttel szemben a Btk. 33. § (4) bekezdésére figyelemmel a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdése alapján pénzbüntetést szabjon ki, valamint a Btk. 55. § (2) bekezdése alkalmazásával a közúti járművezetéstől meghatározott időre tiltsa el.

[26] A vádirati tényállás szerint fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terhelt szervezetében a cselekmény elkövetésekor 0,25 mg/l levegőalkohol-koncentrációnál nagyobb érték előidézésére alkalmas szeszes ital fogyasztásából származó alkohol volt. Fiatalkorú Terhelt1 a cselekmény elkövetésekor legalább igen enyhe fokú alkoholos befolyásoltság alatt állt, 0,47 mg/l levegőalkohol-koncentráció telítettséggel.

[27] A büntetővégzésben az elsőfokú bíróság a tényállást a vádirati tényállással egyezően állapította meg, a büntetés kiszabása során szintén a vádiratban foglaltakat vette alapul, és az I. rendű fiatalkorú terhelttel szemben – az indítványnak megfelelően – pénzbüntetést és közúti járművezetéstől eltiltást szabott ki.

[28] A Tatabányai Járásbíróság büntetővégzésében megállapított irányadó tényállás rögzíti, hogy fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terhelt tanuló a Bláthy Ottó SZKI-ban.

[29] A Btk. 105. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Btk. rendelkezéseit a fiatalkorúakra a Btk. XI. Fejezetében foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

[30] A Btk. 105. § (1) bekezdése értelmében fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor a tizenkettedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat nem.

[31] Fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terhelt 2002. február 22. napján született. A jogerős büntetővégzésben megállapított – és így a felülvizsgálat során irányadó – tényállás szerint a terhére megállapított bűncselekmény elkövetési ideje 2020. február 22. napja, s ezért az I. rendű terhelt a terhére rótt bűncselekmény elkövetésekor fiatalkorú volt.

[32] A Btk. 113. §-a szerint fiatalkorúval szemben csak akkor van lehetőség pénzbüntetés kiszabására, ha önálló keresete, megfelelő jövedelme vagy vagyona van.

[33] A Kúria megállapította, hogy a járásbíróság úgy szabott ki pénzbüntetést fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terhelttel szemben, hogy az ügydöntő végzése személyi körülményei között nem rögzített önálló keresetet, megfelelő jövedelmet vagy vagyont.

[34] Helytállóan hivatkozott arra a Legfőbb Ügyészség, hogy a Be. 561. § (3) bekezdése értelmében a személyi körülmények tényei nem részei a tényállásnak. A felülvizsgálati

eljárásban érinthetetlennek kizárólag az ügydöntő határozatban foglalt ún. történeti tényállás, illetőleg a személyi körülményekre vonatkozóan azon tények tekintendők, amelyek nem objektív jellegűek, azaz, amelyek megállapítása bizonyítás lefolytatásával, mérlegelő tevékenységgel történik (BH 2015.30.). A terhelt megállapítandó személyi körülményei körében a jövedelmi, vagyoni viszonyaira vonatkozó adatok feltárása, fiataalkorú esetében a Btk. 113. § (1) bekezdésében írtak szerint az önálló kereset, jövedelem, a megfelelő vagyon tisztázása bizonyításon alapszik, és ebből a szempontból e körülmények egyezést mutatnak a történeti tényállás tényeivel.

[35] A felülvizsgálati eljárásban bizonyításra nincs törvényes lehetőség, így a nyomozati iratok alapján az I. rendű terhelt jövedelmi viszonyai alapján az irányadó tényállás kiegészítése vagy helyesbítése az iratok tartalma vagy a felvett bizonyítás útján nem lehetséges (Bfv.II.780/2016/4., BH 2010.324.).

[36] A Kúria egyetértett a Legfőbb Ügyészség által kifejtett – a következőkes bírői gyakorlatot tükröző azon – okfejtéssel, hogy anyagi jogi sérelem az is, ha a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás alapján valamely büntetőjogi főkérdésben nem lehet dönteni (BH 2021.8.) és anyagi jogi sérelem, ha a tényállás valamely rendelkezés ténybeli alapját nem rögzíti (BH 1998.110., BH 2001.518., BH 2004.102., BH 2010.324., Bfv.III.742/2008/14.).

[37] A jelen ügyben az eljáró járásbíróság büntetővégzésében megállapított tényállás szerint a fiataalkorú I. rendű terhelt tanuló. A büntetővégzés nem tartalmaz adatot arra nézve, hogy az iskolai tanulmányait végző I. rendű terheltnek jövedelme, vagyona lenne, ebből azonban egyértelműen és okszerűen nem lehet azt a következtetést levonni, hogy a bíróság elmulasztotta vizsgálni a fiataalkorú I. rendű terhelt személyi körülményeit és ezen belül jövedelmi, vagyoni viszonyait. Ez alapján kizárólag azt lehet megállapítani, hogy az elsőfokú bíróság a Be. 113. §-ban írt törvény előfeltétel – önálló kereset, jövedelem vagy megfelelő vagyon – hiányában szabott ki fiataalkorú terhelttel szemben pénzbüntetést, így az törvényt sértő, ami a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában írt felülvizsgálati ok megállapítását megalapozza.

[38] A Be. 662. § (2) bekezdés b) pont második fordulata szerint a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot megváltoztatja és a törvénynek megfelelő határozatot hoz, ha az alapügyben a bíróság a Btk. – minősítésen kívüli – más szabályainak megsértése miatt szabott ki törvényt sértő büntetést.

[39] A büntetővégzésben megállapított tényállás szerint a bűncselekmény elkövetési ideje 2020. február 22. napja, míg az elbírás időpontja 2020. május 27. napja, így mind az elkövetéskor mind az elbíráláskor hatályos a Btk. 33. § (1) és (4) bekezdése értelmében – figyelemmel arra, hogy a bűncselekmény büntetési tételének felső határa háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb – a Btk. 55. §-ában szabályozott járművezetéstől eltiltás büntetés önállóan is alkalmazható.

[40] A Be. 740. § (2) bekezdés a) és c) pontja szerint a bíróság a büntetővégzésben végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztést, közérdekű munkát, pénzbüntetést, foglalkozástól eltiltást, járművezetéstől eltiltást, kitiltást, sportrendezvények látogatásától való

eltiltást, kiutasítást szabhat ki, továbbá jóvátételi munkát, próbára bocsátást vagy megrovást alkalmazhat.

[41] A Btk. 33. § (4) bekezdése értelmében, ha a bűncselekmény büntetési tételének felső határa háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb, szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kitiltás, sportrendezvények látogatásától való eltiltás vagy kiutasítás, illetve e büntetések közül több is kiszabható. A büntetések – Btk. 33. § (5) és (6) bekezdésben foglalt kivételekkel – egymás mellett is kiszabhatók.

[42] A Btk. 63. § (2) bekezdése alapján a megrovás, a próbára bocsátás és a jóvátételi munka önállóan, büntetés helyett alkalmazható, így ezeknek az intézkedéseknek az alkalmazása esetén nincs törvényes lehetőség közúti járművezetés büntetés alkalmazására. A fiatalkorú terheltek vonatkozásában ettől eltérő jogi szabályozás nincs.

[43] A Btk. 112. § értelmében fiatalkorúval szemben közérdekű munkát akkor lehet kiszabni, ha az ítélet meghozatalakor tizenhatodik életévét betöltötte.

[44] A büntetővégzés meghozatalára irányuló ügyészi vádirat az I. rendű fiatalkorú terhelte vonatkozásában pénzbüntetés, valamint közúti járművezetéstől eltiltás kiszabását indítványozta. Az elsőfokú bíróság a jogerős, vádról rendelkező büntetővégzésében a fiatalkorú I. rendű terhelttel szemben pénzbüntetést és közúti járművezetéstől eltiltást szabott ki. Az ügyészség a terhelte terhére tárgyalás tartását nem kérte.

[45] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy az alapügyben eljáró bíróság – és ügyészség – az ügy büntetővégzéssel történő elbírálására lehetőséget látott. Ugyanakkor a fiatalkorú I. rendű terhelttel szemben közérdekű munka büntetés kiszabását nem tartotta szükségesnek és indokoltnak. Az I. rendű terhelte terhére bejelentett jogorvoslatra tekintettel a büntetővégzésben meghatározott szankciónál súlyosabb következmény nem alkalmazható.

[46] A jogerős, vádról rendelkező bíróság az ügydöntő végzésében – a bűncselekmény jellegére tekintettel is – a közúti járművezetés büntetést is kiszabott az I. rendű fiatalkorú terhelttel szemben, ami kizárja vele szemben a megrovás, a próbára bocsátás és a jóvátételi munka intézkedés alkalmazását.

[47] Mindezek tükrében a Kúria azt állapította meg, hogy a fiatalkorú I. rendű terhelte vonatkozásában a felülvizsgálati eljárásban lehetőség van a törvénysértést orvoslására és törvénynek megfelelő határozat meghozatalára. A vádirati tényállás szerint a fiatalkorú I. rendű terhelte igen enyhe fokú alkoholos befolyásoltság állapotában követte el a bűncselekményt. Így a fiatalkorú terhelttel szemben a törvénysértően kiszabott pénzbüntetés mellőzésével és – a Btk. 33. § (4) bekezdése alapján – a közúti járművezetéstől eltiltás önálló büntetésként történő alkalmazásával – a Btk. 106. § (1) bekezdésében meghatározott bünteteskiszabási elvekre is figyelemmel – a törvénynek megfelelő határozat meghozatalára lehetőség van.

[48] A Be. 659. § (6) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdése alapján is felülvizsgálta, megállapította, hogy az ügyben eljáró bíróság feltétlen hatályon kívül helyezés alapját képező eljárási szabálysértést nem követett el, a jogerős ügydöntő határozatot ilyen okból nem kell hatályon kívül helyezni.

[49] IV. A fentiekben kifejtettek alapján a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatot megváltoztatta és mellőzte fiatalkorú Terhelt1 I. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetést, egyebekben a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a Tatabányai Járásbíróság 13.Bpk.323/2020/7. számú büntetővégzését hatályában fenntartotta.

[50] A Kúria a Be. 856. § (1) bekezdés d) pontja alkalmazásával rendelkezett a már befizetett pénzbüntetésnek a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori kamatával együtt fiatalkorú Terhelt1 terheltnek történő visszatérítéséről.

[51] A Kúria ítélete elleni fellebbezés a Be. 6. § (4) bekezdésére figyelemmel kizárt, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria – a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén – az indítványt érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Szelényiné dr. Roszik Erzsébet s.k. előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró

A Kúria Bfv.I.141/2021/10. számú ítélete fk. Terhelt1 I. rendű terhelt vonatkozásában 2021. szeptember 28. napján jogerős.

Budapest, 2021. szeptember 28.

dr. Gimesi Ágnes s.k.

a tanács elnöke